

Inita Jurka

Zvērināta advokāte,
SIA "ZAB Ellex Kļaviņš" partnere

Dzīvojamo telpu īres likums denacionalizēto namu īpašnieku un īrnieku attiecībās

Jaunā Dzīvojamo telpu īres likuma izstrādes gaitā izvērsās garas diskusijas par jautājumu, kas saistīts ar denacionalizēto namu īrniekiem. Likumdevējam bija jāveic politiska izšķiršanās, kā sabalansēt šādu namu īpašnieku un to īrnieku intereses, pārejot uz jaunu regulējumu. Turklat uzreiz bija skaidrs, ka risinājums nav rodams vien jaunajā īres likumā, bet daudz plašākā tvērumā arī ārpus šī likuma robežām.

Ieskats vēsturē

Pēc padomju okupācijas varas nodibināšanas 1940. gadā masveidā tika nacionalizēti īpašumi, tostarp arī dzīvojamie nami. Pēc valstiskās neatkarības atjaunošanas 1991. gadā ar likumu "Par namīpašumu denacionalizāciju Latvijas Republikā" un "Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" tika noteikts, ka tie namīpašumi, kuri padomju gados nacionalizēti vai atsavināti, ir atdodami bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekim, izņemot namīpašumus, kuri pret atlīdzību jau pārgājuši labticīgu fizisko personu īpašumā uz notariāli apliecinātu līgumu pamata.

Šo likumu sākotnējā redakcija noteica, ka īpašniekiem ir obligāti denacionalizētā vai atdotā nama līdzšinējā valdītāja noslēgtie īres līgumi. Lielā daļā no šiem na-miem joprojām dzīvo īrnieki, kas īres līgumus slēguši vēl pirms īpašuma tiesību atjaunošanas. Tolaik pamatā tika slēgti tipveida līgumi, kur netika noteikts līguma darbības termiņš. Noteikumi par īres maksu aprobežojās ar pienākumu savlaicīgi veikt īres un komunālo maksājumu

samaksu, jo īres maksas apmēra noteikšana tika deleģēta Latvijas Republikas Ministru padomei.

Vienlaikus Latvijas Republikas Ministru padomei 1991. gadā nākamo dažu mēnešu laikā tika uzdots izstrādāt regulējumu par kompensāciju izmaksām un atvieglotiem kredītēšanas noteikumiem denacionalizēto namu īrniekiem, kuri uzņemti uzskaitē citas līdzvērtīgas dzīvojamās telpas saņemšanai sakarā ar namīpašuma denacionalizāciju un kuri izteikuši vēlēšanos celt individuālo dzīvojamo māju. Īrnieku tiesību aizsardzībai tika noteikts septiņu gadu moratorijs pēc īpašuma tiesību atjaunošanas, kad īres līguma izbeigšana denacionalizētajos namos bija pieļaujama vienīgi ar citas līdzvērtīgas dzīvojamās telpas ierādišanu. Septiņu gadu termiņš bija noteikts, lai izstrādātu un iedzīvinātu atbalsta programmas denacionalizēto namu īrniekiem. Šis periods notecēja ātri, bet nekāds konkrēts kompensējošs normatīvais mehānisms tā arī netika iedzīvināts.

Speciālais regulējums par īres tiesībām tika ietverts 1993. gada 16. februārī pieņemtajā likumā "Par dzīvojamo telpu īri".

Laikā, kad tika pieņemts šis sākotnējais īres likums, valstī aktīvi notika namīpašumu denacionalizācija, tika plānota arī dzīvojamā fonda privatizācija. Likums tapa laikā un apstākļos, kad notika pāreja uz tirgus ekonomiku. Dzīvojamo telpu īre visā demokrātiskajā pasaule tiek uzskatīta par īpašu tiesisku attiecību veidu, kas pilda arī sociālu funkciju, nodrošinot personai vienu no pamattiesībām – tiesības uz mājokli. Tādēļ nolūkā izvairīties no iespējamās sociālās spriedzes, likums jau sākotnēji ietvēra ļoti izteiktu īrnieku tiesību aizsardzību, vienlaikus ievērojami ierobežojot izīrētāja kā izīrētā objekta īpašnieka tiesības.¹ Neskatoties

Raksta autore piedalījusies Dzīvojamo telpu īres likuma izstrādes darba grupā un Saeimas komisiju sēdēs.

1 Likumprojekta "Dzīvojamo telpu īres likums" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija). Pieejams: [http://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/47bb5fed6be3d7abc225835b005293f3/\\$FILE/144.PDF](http://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/47bb5fed6be3d7abc225835b005293f3/$FILE/144.PDF)

uz to, šis likums strādāja turpat trīs gadu desmitus, kad namīpašnieki faktiski valsts un pašvaldības vietā veica sociālo funkciju, izrējot platības par cenām, kas ir zemākas, nekā to nosaka reālais tirgus.

Ires maksas likloči

Īpašu spriedzi denacionalizēto namu īpašnieku un to īrnieku starpā vienmēr radijīs regulējums par īres maksas apmēru. Sākotnēji īres maksi bija nosakāma, pusēm vienojoties, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par dzivokļa īres maksas aprēķināšanas kārtību. Vēlāk, 2002. gada 1. janvārī, spēkā stājās regulējums, kas noteica īres maksas griestus denacionalizēto namu īres attiecībās laika periodam no 2002. līdz 2004. gadam gadījumos, ja īrnieks ar izrētāju nespēja vienoties par īres maksas apmēru (attiecīgi nepārsniedzot tobrīd 0,24 latus par vienu kvadrātmetru mēnesi 2002. gadā, 0,36 latus – 2003. gadā un 0,48 latus – 2004. gadā). Joprojām nespējot rast risinājumu aizvien samilzušajam konfliktam denacionalizēto namu īpašnieku un īrnieku starpā, likumdevējs izvēlējās pagarināt t.s. "īres griestu" termiņu līdz 2007. gada beigām (nosakot maksimālo īres maksu 2005. gadā – 0,60 latus, 2006. gadā – 0,72 latus, 2007. gadā – 0,84 latus). Ar šāda apmēra īres maksu nebija iespējams segt apsaimniekošanas izdevumus, nerunājot par peļņu, kas pienāktos īpašniekiem no sava īpašuma izrēšanas.

Demokrātiskā tiesiskā valstī tiesiskās paļavības princips neliedz veikt plašas un būtiskas reformas, taču laika ziņā "bezgalīga reforma" ir pretrunā ar šo principu.

Ilgi nebija jāgaida, kad 2005. gadā denacionalizēto namu īpašnieki vērsās Satversmes tiesā, apstrīdot "īres griestu" termiņa pagarinājumu, pamatojot to ar radušos tiesisko paļavību par šo pasākumu pagaidu raksturu, arī norādot, ka īrniekiem neesot bijis iemesla paļauties uz īres likuma pārejas noteikumu darbības termiņa pagarināšanu.

Satversmes tiesa atbalstīja namīpašnieku viedokli un "īres griestu" normu īres likuma pārejas noteikumos atzina par spēkā neesošu no 2007. gada 1. janvāra. Satversmes tiesa atzina, ka namīpašniekiem bija tiesības paļauties, ka administratīvā kārtā uzliktie ierobežojumi, kas bija nepieciešami reformas sākumposmā, noteiktā laikā un veidā tiks atcelti. Nēmot vērā šo paļavību, viņi izdarīja izvēli atgūt namīpašumu vai nē, kā arī plānoja savu turpmāko rīcību ar namīpašumu. Tomēr reformas sākumposmā izteiktie solījumi nevarēja radīt paļavību, ka namīpašnieks pilnīgi brīvi un pēc sava ieskata varēs noteikt īres maksu pirmsreformas īrniekiem. Īpašiekam bija tiesības paļauties

vienīgi uz to, ka valsts saprātīgā laika posmā noteiks saprātīgu risinājumu pies piedu īres attiecību nokārtošanai. Demokrātiskā tiesiskā valstī tiesiskās paļavības princips neliedz veikt plašas un būtiskas reformas, taču laika ziņā "bezgalīga reforma" ir pretrunā ar šo principu. Secīgi realizējot reformu, valstij bija pienākums to novest līdz saprātīgam regulējumam, kurā administratīvā kārtībā noteiktā īres maksi tiek aizstāta ar ilglaicīgu, tirgus ekonomikas apstākļiem piemērotu risinājumu, kas lidzvaro pirmsreformas īrnieku un namīpašnieku intereses.²

Neskatoties uz atceltajiem "īres griestiem", namīpašnieki nevarēja būt brīvi savā izvēlē attiecībā uz sava īpašuma īrniekiem un īres maksu, jo, kā zināms, īres līgumos noteiktās īres maksas grozīšanai vai īres līgumu izbeigšanai bija noteikts stingrs, īrniekiem labvēlīgs regulējums. Ja īrnieks īres maksājumus nemaksāja vai neatbrivoja telpas pēc īres līguma termiņa beigām, vienīgā īpašnieka iespēja bija vērsties tiesā parastajā prasījuma kārtībā. Šāds tiesas process var prasīt vidēji trīs līdz piecus gadus un pat vairāk.

Jaunais Dzīvojamo telpu īres likums

Gan aizvien palielinoties konfliktiem izrētāju un īrnieku starpā, gan politiskā spiediena dēļ 2016. gadā beidzot pie Ekonomikas ministrijas tika izveidota darba grupa, kuras ietvaros notika jauna likumprojekta izstrāde.

2018. gadā Ministru kabinets atbalstīja likumprojektu "Dzīvojamo telpu īres likums" un nosūtīja to izskatīšanai Saeimai, lūdzot to izskatīt vienā paketē ar likumprojektiem "Grozījumi likumā "Par palīdzību dzivokļa jautājumu risināšanā""", "Grozījumi Notariāta likumā" un "Grozījumi Civilprocesa likumā". Vienlaikus šie likumprojekti pieņemti gan netika, tomēr secīgi viens aiz otra, kas iedibina tagadējo, mūsdienīgo īres tiesisko regulējumu.

Bija darbs diviem Saeimas sasaukumiem garā kompromisu meklēšanas ceļā, līdz 2021. gada 17. martā tika pieņemts jaunais Dzīvojamo telpu īres likums. Cita starpā jaunais likums beidzot piedāvā terminētu risinājumu denacionalizēto namu īrnieku un īpašnieku attiecībām.

Esošo īres līgumu grozīšanas pienākums

Jaunā Dzīvojamo telpu īres likuma pārejas noteikumi noteic kārtību, kāda jāievēro īrniekiem un izrētājiem attiecībā uz tiem līgumiem, kas noslēgti pirms likuma spēkā stāšanās. Pamata principi ir šādi:

– īres līgumi, kas noslēgti līdz 2021. gada 30. aprīlim un kuru darbība turpinās pēc likuma spēkā stāšanās, izrētājam un īrniekiem vienojoties, grozāmi (atbilstoši likuma 8. pantā noteiktajām līguma saturā prasībām) ne vēlāk kā līdz 2026. gada 31. decembrim. Ja izrētājs un īrnieks nevar vienoties par šiem noteikumiem, strīdu izšķir

² Satversmes tiesas 2006. gada 8. marta spriedums lietā Nr. 2005-16-01. Latvijas Vēstnesis, 09.03.2006., Nr. 40.

tiesa, un šāda prasība ir ceļama ne vēlāk kā līdz 2026. gada 31. decembrim (Dzīvojamo telpu īres likuma pārejas noteikumu 4. punkts);

– ja izpildās visi četri šādi nosacījumi:

1) dzīvojamās telpas īres līgums ir noslēgts līdz 2021. gada 30. aprīlim,

2) tā darbība turpinās pēc šā likuma spēkā stāšanās,

3) līgumā nav norādīts termiņš, uz kādu dzīvojamā telpa izrēta, un

4) izrētājs un īrnieks nevar vienoties par turpmāku dzīvojamās telpas īres līguma termiņu, tad tiesa to nosaka pēc sava ieskata uz laiku, kas nepārsniedz 10 gadus, bet ne ilgāku kā līdz 2036. gada 31. decembrim. Tādu dzīvojamās telpas īres līgumu termiņš, kuri līdz 2026. gada 31. decembrim nav grozīti vai par kuriem līdz 2026. gada 31. decembrim nav ceļta prasība tiesā, ir 2036. gada 31. decembris (Dzīvojamo telpu īres likuma pārejas noteikumu 5. punkts).

Denacionalizēto namu īrnieku un izrētāju attiecībām šajā sakarā tiek noteikts īpašs regulējums. Un proti, ja izrētājs un īrnieks, kurš irē dzīvojamo telpu denacionalizētā namā un ir to lietojis līdz īpašuma tiesību atjaunošanai, nevar vienoties par īres līguma grozījumiem, strīdu izšķir tiesa, un šāda prasība ir ceļama ne ātrāk kā 2023. gada 31. decembrī, bet ne vēlāk kā līdz 2026. gada 31. decembrim. Tātad denacionalizēto namu īrniekiem, salīdzinot ar visiem pārējiem esošajiem īrniekiem, noteikts papildu pārejas periods līdz 2023. gada 31. decembrim, kad īpašnieks nav tiesīgs vērsties tiesā tādu īres līguma grozījumu noslēgšanai, kas atbilstu jaunajam regulējumam.

Visbiežāk grozījumi, par ko jāvienojas denacionalizēta nama īrniekam ar izrētāju, ir saistīti ar īres līguma termiņu (vairs nedrīkst būt beztermiņa līgumi) un īres maksas noteikšanu (atbilstoši saprātīgai tirgus praksei gan attiecībā uz īres maksas apmēru, gan izmaiņu veikšanas procesu).

Jāatzīst, ka pārejas periods ir noteikts ļoti garš – līdz pat 2036. gada 31. decembrim, kad namīpašniekiem un īrniekiem vēl jāsadrīvo ar esošajiem īres līgumiem. Tomēr beidzot ir noteikts konkrēts termiņš, turklāt ar iespēju šo termiņu saīsināt, ja abas puses agrāk spēj vienoties par abpusēji pieņemamu risinājumu.

Kompensācijas denacionalizēto namu īrniekiem

Jautājumi par atbalstu denacionalizēto namu īrniekiem ir regulēti likumā “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”. Daži no palīdzības pasākumu piemēriem:

– likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” noteiktajā kārtībā no valsts pārņemtu neizrētu dzīvokli pašvaldībai vispirms jāpiedāvā irēt personām, kuras atbrīvo dzīvojamo telpu, kas atrodas denacionalizētā mājā, un ir lietojušas dzīvojamo telpu līdz īpašuma tiesību atjaunošanai;

– personai, kura irē dzīvojamo telpu denacionalizētā mājā un ir to lietojusi līdz īpašuma tiesību atjaunošanai,

bet dzīvojamās mājas tehniskais stāvoklis apdraud tajā mītošo personu dzīvību, pašvaldība var izrēt sev piederošas telpas, nodrošināt ar pagaidu dzīvojamo telpu vai piešķirt vienreizēju pabalstu dzīvojamās telpas vai mājas remontam;

– pašvaldībai ir tiesības pirmām kārtām ar dzīvokli nodrošināt personas, kuras dzīvo denacionalizētā mājā un liejojušas dzīvojamās telpas līdz īpašuma tiesību atjaunošanai;

– pašvaldība var vienoties ar denacionalizētas mājas īpašnieku par tādas dzīvojamās telpas iznomāšanu pašvaldībai, ko līdz nomas līguma noslēgšanai lieto īrnieks, kurš reģistrēts pašvaldības palīdzības saņemšanai. Šāds nomas līgums slēdzams Civillikumā un pašvaldības domes saistošajos noteikumos paredzētajā kārtībā ar mērķi turpmāk dzīvojamo telpu izrēt personai, ar kuru izbeigs iepriekš noslēgtais īres līgums par minētās telpas lietošanu;

– pašvaldībai ir tiesības piešķirt vienreizēju dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu personām, kuras atbrīvo dzīvojamo telpu, kura atrodas denacionalizētā mājā un kuru tās ir lietojušas līdz īpašuma tiesību atjaunošanai, vai arī minētās personas tiek izliktas no dzīvojamās telpas.

Kā redzams, likums piedāvā vairākus palīdzības veidus denacionalizēto namu īrnieku problēmu risināšanai, tomēr visbiežāk šo risinājumu īstenošana atduras pret praktiskiem un finansiāliem šķēršļiem no valsts un pašvaldību puses.

Tā likums nosaka pašvaldību pienākumu ik gadu apkopot informāciju par nepieciešamās palīdzības apmēru denacionalizēto namu īrniekiem un iesniegt budžeta pieprasījumu izdevumu daļejai segšanai no valsts budžeta līdzekļiem mērķdotāciju veidā pašvaldībām. Lai arī pašvaldības savu funkciju šajā ziņā izpildīja un paredzēja savos budžetos arī attiecīgus līdzekļus, valsts savu līdzfinansējuma daļu kopš 2009. gada nav vairs piešķirusi, kā rezultātā denacionalizēto namu īrnieki nekāda veida kompensāciju jeb dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu nesaņēma.

Jaunais Dzīvojamo telpu īres likums šo problemātiku aktualizēja. Tā izstrādes gaita bija ļoti emocionāla tieši brīžos, kad jautājums skāra denacionalizēto namu īrniekus. Viena no galvenajām uzvarām garajā likuma izstrādes procesā ir fakts, ka valsts šajā gadā ir piešķirusi līdzfinansējumu pašvaldībām dzīvojamo telpu atbrīvošanas pabalsta izmaksai. Beidzot iespēja denacionalizēto namu īrniekiem saņemt dzīvojamo telpu atbrīvošanas pabalstu nepastāv tikai uz papīra, bet šī iespēja ir materializējusies.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas datiem šī pabalsta izmaksai pieteikušies īrnieki tikai Rīgā un Jūrmalā. Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta saņemšanai uz 2021. gadu reģistrētas 187 personas (ģimenes), kurām nepieciešams izmaksāt 4 282 300 eiro, kur valsts līdzfinansējums veido 2 141 150 eiro. Savukārt Jūrmalas pilsētas pašvaldībā dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta saņemšanai uz 2021. gadu reģistrēta viena persona, kurai nepieciešams izmaksāt 14 229 eiro, kur

valsts līdzfinansējums veido 7114,50 eiro. Līdz ar to valsts līdzfinansējums dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu nodrošināšanai denacionalizēto namu īrniekiem 2021. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībai un Jūrmalas pilsētas pašvaldībai kopā veido – 2 148 264,50 eiro.³

Piešķiramā pabalsta apmērs atkarīgs no palīdzības saņemšanai reģistrētās ģimenes locekļu skaita. Rīgā piešķiramā pabalsta apmērs ir 14 300 eiro, un papildus par katru personu vēl 4300 eiro. Tādējādi vienas personas ģimenei piešķiramā pabalsta apmērs ir 18 600 eiro, divu cilvēku ģimenei – 22 900 eiro, trīs – 27 200 eiro utt. Rīgas pilsētas piešķirto pabalstu atbilstoši saistošajiem noteikumiem⁴ var izlietot nekustamā ipašuma iegādei vai dzīvojamās telpas ires maksas priekšapmaksai, noslēdzot dzīvojamās telpas ires ligumu (uz laiku ne mazāku par 10 gadiem) ar ierakstīšanu zemesgrāmatā.

Viena no galvenajām uzvarām garajā likuma izstrādes procesā ir fakts, ka valsts šajā gadā ir piešķirusi līdzfinansējumu pašvaldībām dzīvojamo telpu atbrīvošanas pabalsta izmaksai. Beidzot iespēja denacionalizēto namu īrniekiem saņemt dzīvojamo telpu atbrīvošanas pabalstu nepastāv tikai uz papīra, bet šī iespēja ir materializējusies.

Jūrmalas pilsētā atbrīvošanas pabalsta apmērs tiek noteikts līdz 14 229 eiro atbrīvošanas pabalsta saņēmējam, un līdz 4269 eiro – katram atbrīvošanas pabalsta saņēmēja ģimenes loceklim. Pašvaldības saistošie noteikumi⁵ noteic, ka šo pabalstu persona var izlietot nekustamā ipašuma iegādei.

Lai persona pretendētu uz dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu, tai jābūt reģistrētai attiecīgajā reģistrā, kurā ir uzskaitīti tie denacionalizēto māju dzīvokļu īrnieki, kuri vēlas saņemt dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstus. Tomēr, lai personu reģistrētu dzīvojamās telpas

³ Skat.: <https://www.em.gov.lv/lv/jaunums/valdiba-pieskir-21-miljonu-eiro-dzivojamas-telpas-atbrivosanas-pabalstu-izmaksai-denacionalizeto-namu-irniekiem>

⁴ Rīgas domes 2015. gada 9. jūnija saistošie noteikumi Nr. 153 "Par reģistrācijas un pašīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā".

⁵ Jūrmalas pilsētas domes 2007. gada 8. februāra saistošie noteikumi Nr. 7 "Vienreizēja dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta piešķiršanas kārtība un apmērs".

atbrīvošanas pabalsta piešķiršanai, tai pabalsta piešķiršanas brīdi jāatbilst konkrētiem attiecīgās pašvaldības saistījos noteikumos noteiktiem kritērijiem.

Rīgas pilsētā šo pabalstu piešķir personai, kas dzīvo denacionalizētājā namā vēl līdz lēmuma par tā denacionalizāciju pieņemšanai un joprojām turpina dzīvot šādā namīpašumā; personai nepieder dzīvošanai derīga dzīvojamā telpa, neviens zemesgabals Rīgā vai zemesgabals ārpus Rīgas vismaz 1 ha platībā; persona iepriekšminēto nekustamo ipašumu nav labprātīgi atsavinājusi pēc 2004. gada 31. marta, kā arī netiek pārsniegts noteikts ienākuma līmenis uz vienu ģimenes locekli.

Nemot vērā, ka patlaban gan pašvaldību, gan valsts budžetā ir paredzēti līdzekļi šo vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu izmaksām denacionalizēto namu īrniekiem, pašvaldības aicina pieteikties personas šī pabalsts saņemšanai. Paredzams, ka peronu skaits, kas pieciekšies šī pabalsta saņemšanai, pieauga un līdzekļi būs jāparedz arī izmaksām tuvākajos nākamajos gados.

Kopsavilkums

Denacionalizēto namu īrnieku un izīrētāju jautājumu politiķi nebija spējuši atrisināt ļoti ilgu laiku – turpat 30 gados. Visu problēmu šķētimāšana bija atstāta pašu izīrētāju, īrnieku un tiesu ziņā.

Līdz ar jauno regulējumu pārejas periods ar denacionalizēto namu īrnieku un izīrētāju saistīto problēmu atrisināšanai ir noteikts ļoti garš – līdz 2036. gada 31. decembrim. Līdz tam īrniekiem un izīrētājiem jāsadvīzo vēl ar esošajiem ires ligumiem, ja netiek panākta līgumiska vienošanās ātrāk. Tomēr beidzot ir noteikts šīs konkrētais gala termiņš, līdz kuram pusēm jāspēj vienoties par abpusēji pieņemamu risinājumu, un neizdošanās gadījumā to noteiks tiesa. Jāpatur arī prātā: ja tomēr īrnieks ar izīrētāju nespēj vienoties par ires līguma noteikumiem, attiecīga prasība par šī strīda izšķiršanu ir ceļama tiesā ne vēlāk kā līdz 2026. gada 31. decembrim.

Kompleksi ar jauno Dzīvojamo telpu ires likumu likumdevējs ir risinājis uz daudziem gadiem līdz šim *iesaldētu kompensācijas mehānismu* denacionalizēto namu īrniekiem. Regulējums, kas atbalstu denacionalizēto namu īrniekiem teorētiski paredzēja, bet pastāvēja tikai uz papīra, raisīja tikai jaunus konfliktus un saspilējumu. Beidzot likumdevējs ir radis reālu risinājumu, un jau šī gada pašvaldību un valsts budžetā ir paredzēts finansējums dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta izmaksai denacionalizēto namu īrniekiem. Tādējādi jaunais Dzīvojamo telpu ires likums kopā ar attiecīgajām izmaiņām Civilprocesa likumā, Notariāta likumā u.c. pakāpeniski ļaus atgriezt esošās un stimulēs jaunu dzīvojamo telpu ienākšanu ci-viltiesiskajā apritē. ■